

Inserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nebrankovana
pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema upravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu št. 16

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna
šteč. 190.

Izhaja petkrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

**V „Slovenčevih“ pravdi,
ki se je vršila včeraj pri deželni
sodnji pred porotno sodnijo
se porotniki odgovornega vred-
nika gospoda Ferd. Pevea
enoglasno za nekrivega
spoznali. Po tej razsodbi
sta oproščena list in gospod
Pevec, a čla nek ostane ven-
dar-le zapečaten, ker velja
prva razsodba sodnije, po kateri
je bil na objektivnem potu ob-
sojen. Obširneje poročilo pri-
hodnjč**

Vzhodno vprašanje in Hrvatska.

Mrženje med Srbi in Hrvati ima svojo
realno podlago. Niti Srbija niti Hrvatska ni-
mate v svoji sedanjí velikosti zadosti moči,
toraj tudi ne potrebnih pogojev za varno bo-
dočnost. Malo drevesce mora se vspeti kviško,
da njegov vrh obsiva solnce, mora pa tudi s
svojimi koreniki pod zemljo riti na široko
in tako rasti svoji dovažati potrebnega soka.
Ako se mu to oboje ne posreči, mora vsahniti
in umreti. Tako je tudi z državami. Potrebno
solnce je za državo ideja, ktera države ob-
stanek opravičuje, zemljišče, iz kterega sok
uživa, pa je prebivalstvo in razširjenost nje-
nih mej. Solnčna luč, to je ideja, na ktere

podlagi imate Srbija in Hrvatska svojo sve-
tovno opravičenost in potrebo, to je za obe
državici narodnostna ideja Jugoslovanstva. Sr-
bija in Hrvatska hočete biti središča in no-
siteljici jugoslovanske ideje, in tako uživate
dosedaj še obé idejalno solnčno luč. Vprašanje
je le, ali imate obé tudi zadosti zemljišča, da
bi zamogli obé druga poleg druge živeti in
rasti, ali pa bo morala ena od obeh vsahniti
in zamreti. Zdi se, da ne, zdi se, da bo vsaka
za sebe preslaba, da se obdrži, da jugoslovans-
ka zemlja nima prostora za Hrvatsko poleg
Srbije ali za Srbijo poleg Hrvatske. Da se
razumemo, povedano naj bode, da imamo pred
oči samostalne države. Kot provincija kake
druge velike države zamore biti Srbija poleg Hr-
vatske kakor obstoji Kranjska poleg Štajerske;
kot samostalne države pa bi te male deželice ne
mogle prav dolgo obstati, kakor tudi resni-
čno niso obstale. Svoje dni so bile Breze (Friesach)
na Koroškem tako imenitno mesto, kakor Du-
naj, koval so svoj denar kakor Dunaj, sedaj
pa so le neznatno mestice brez vsake veljave.
Tako je tudi s Hrvatsko in Srbijo. Hrvatska,
kakoršna je sedaj, ne more nič; ona uživa si-
cer samoupravo, pa ona nima dosti moči, da
bi zamogla to svojo samoupravo proti kakemu
resnemu napadu braniti. Saj vidimo, kako se
morajo hrvatski poslanci ogerski vladi ukla-
njati, samo da svojo samoupravo v nevarnost
ne spravijo. Za to je pač lahko umljivo, za-
kaj Hrvatje vedno kličejo po spojitbi vojne

Granice in Dalmacije. Pa naj dobijo Hrvatje
tudi Granico in Dalmacijo, vedno jih je še ko-
maj nekaj čez dva milijona prebivalcev, in to
je še vedno premalo za zavarovano samostalno
prihodnost. Imamo sicer še druge samostalne
državice v Evropi, ki niso večje od tako po-
večane Hrvatske, pa pri teh najdemo tudi ugod-
nejšo geografično lego. Švica se je osvobodila
v dolgih, krvavih bojih, in le svoji legi v
strmih planinah, v sredi med tremi narodi,
se ima zahvaliti, da navzlic svojim hrabrim bo-
jem ni prišla kaki veliki državi v last. Belgija
Holandija in Danska se imajo zahvaliti za
samostalnost legi svoji poleg morja, zahvaliti
pa še posebej Angleški državi. Angleška ne
bi videla rada, da zadobi Nemčija preveč mor-
skih obalov v svojo oblast, ktere veliko raje
vidi v rokah malih držav, nego velike Nemčije,
ktera bi jej utegnila presneti kupčijo. Dan-
sko kraljestvo zamore zapreti vsakej ladji vhod
v severo - izhodno morje (Ostsee) in da je
to kraljestvo v nemških rokah, potem je tudi
kupčija v tem morji od nemške milosti odvisna,
Angleži bi ne mogli notri, Rusi pa ne ven, in
ko bi Bismark hotel svojo roko stegniti po
Danski, takoj bi mu Rusi in Angleži vojsko
napovedali. Da je to istina vidimo tudi pri
Carigradu. Slabemu Turku pustijo Carigrad,
ko bi si ga pa Rusija hotela osvojiti, prote-
stirale bi vse evropske vlasti, ker bi potem
Rusija lahko vsem ladijam uhod v črno morje
zabranila. Če vidimo tedaj kako malo državo,

Majhna podoba iz velikega okvirja.

(Prigodba iz južno-bosenske vstaje.)

Popisala Milica Vatreanova.

IV.

Štiri dni potem je prišel mladi beg Osman
Kulenović na svoj begluk, ki je navadno v Se-
rajevju bival, ker se je imela ravno žetev pri-
četi, in morebiti tudi iz političnih vzrokov, saj
ga do sedaj ni bilo še nikoli v Cvetniči, ker
ni bival rad na deželi.

Jovo Skundrič in njegovi sosedje so dobili
povelje žetev pričeti; mladi beg se je pa po-
vabil k Skundriču v gostje, nekaj zato, ker
je bil on izmed premožnejših njegovih zakup-
nikov, nekaj pa zato, ker je bila njegova hiša
najudanejša grajščini. Bilo je namreč obče
znano, da je stari Hasan Kulenović, oče mla-
dega Osmana, ko je bil veleizdaje obdolžen,
pribežališča iskal pri starem Skundriču in ga
tudi našel. Ko so namreč turški zaptije (žan-
darji) za begom sledili, skril se je bil ta pri
očetu našega takrat še le pet let starega Jova
v prazen sod s slamo pokrit, in ko so po njem
popraševali, jim je Skundrič odgovoril in za-
trdil, da že več mesecev ni videl bega Ha-
sana, in da bi mu nikoli na misel ne prišlo
skrivati koga, ki je zapadel ostri pravici mo-
gočnega padiša.

Zasledovalci so se odpravili preč in Hasan
beg je bil rešen. Zato je prisegel pri pre-
rokovi bradi, da hoče s Skundričem po bra-
tovsko ravnati in da prekolne vsacega svojih
potomcev, kteri bi z njegovo družino lepo ne
ravnali, je ne varoval in ne podpiral.

To je bil začetek premožnosti Skundričeve
hiše; pa stari beg in stari Skundrič sta umrla.
Poslednji je zapustil štiri sinove, izmed kterih
je živel le še Jovo, ki ni še nikoli videl mla-
dega bega, sina Hasanovega, zakaj Osman je
bil do smrti svojega očeta vedno od doma in
vedeli so povedati, da so mu bile ulice pariške
in dunajske ravno tako znane, kakor štambulske.

Zato so pričakovali vaščani Cvetniški
mladega bega eni z upanjem, eni s strahom,
le Jovo je bil popolnoma miren, zanašaje se
na hvaležnost mladega grajščaka.

Dan pred žetvijo je imela Gjuja, mlada
žena Jovova, dela čez glavo, ker treba je bilo
peči povitice, klati kuretino, sekati bravino
in pripravljati šerbet in medico za visocega
gosta.

Kakor je bila Gjuja najlepše dekle v
bogati vasi Unac, tako je bila tudi zdaj naj-
lepša mlada žena v Cvetniču. Bila je neko-
liko podolgastega in črnkastega pa pravičnega
obraza, izpod temnih obrvi so se jej bliskale
črne oči, iz ust pa ste se jej svetile dve vrsti

bisrnih zob in njeno primerno glavo so po-
krivali gosti in črni lasje. Poleg tega je bila
Gjuja čudno lepe postave, kakor Junona, njen
zlatotekan pas in tamkaj navadni zebun (jopič
brez rokav) sta jo krila, kakor najlepšo damo
njen žametni jopič.

Gjuja je bila zala, pa tudi bogaboječa.
Že dve leti je bila z Jovom poročena in imela
je kmalo mati postati.

V jutro 10. septembra je bilo v Skundri-
čevi hiši že vse pripravljeno za begov sprejem.
Po dolgem čakanju je vendar prišel, pred njim
njegov čodar, t. j. predhodec, ki je imel vse
napotke s poti spravljati. V prekrasni jutrovi
obleki je prijahal beg na predragem konjiči,
velik rumeno-pisan hrt je skakal okoli njega,
za njim sta pa hlačala dva služabnika — orožje-
in lučonosca.

Beg je moral kakih 25 do 28 let šteti,
glavo mu je pokrival svilnat in srebrno vezan
turban, mlado in lepo obličje pa je obdajala
mala še le razvijajoča se brada in dragocen
palampor t. j. rožast šal se je vil okoli njega.

Jovo je šel svojemu gospodu ponižno na-
proti in priklonivši se mu po jutrovi šegi tri-
krat, ga je tako ogovoril:

„Salem alejkom (mir ti bodi) mogočni go-
spod in zapovedovalec! Blešči se mi spričo*)

*) Spričo — zarad, zavolj; na Vipavskem v
Pis.

ki se vzdržuje v samostojnosti, smemo biti prepričani, da je ne pusté živeti velike države iz usmiljenja ali pravicoljubnosti, ampak samo zaradi tega, ker tega koščka zemlje velike države druga drugi prepustiti nečejo, ki vsled tega ostane neutralen ter se vredi kot samostalna državnica. Hrvatska pa nima kake neutralne, mednarodne lege, tudi je ne branijo velikanske gore, niti množno število prebivalcev. Črnogoro branijo gore, in njen obstanek tudi za nobeno drugo državo nobene nevarnosti nima, dokler je izolirana med svojimi gorami, — pa videli smo, kako so začeli kričati Lahi in Nemci, ko so Črnogorci zahtevali malo pomorsko luko!

Da se vrnemo k Hrvatski, ponoviti moramo tedaj trditev, da ona nima dovoljsnage, da se ohrani samostalno. Nekteri hočejo Hrvatsko rabiti kot trdnjavo proti panslavizmu, to je na jugu proti panjugoslavizmu, proti združenji Jugoslovanov. Ako se hoče pa to doseči, treba je Hrvatsko okrepiti ne samo z Granico in Dalmacijo, ampak še s Slovenijo in Bosno. Še le kot taka bi se zamogla s Srbstvom uspešno boriti; in potem bi morala Srbija zginiti, Hrvatska pa bi potegnila k sebi tudi srbsko kneževino. Ravno tu se srečamo zopet z našo trditvijo, da Srbija in Hrvatska ne morete druga poleg druge obstajati. Kar smo rekli o Hrvatski, velja tudi za Srbijo. Da se je Srbija, kakoršna je sedaj, ustrojila in do danes obdržala, zahvaliti se ima edino le Rusiji. Da ni Rusije, morala bi Srbija ali turška ostati, ali avstrijska postati, ker je ne branijo gore, kakor Črnogoro; Srbija se mora povečati, tako da si osvoji vse Jugoslovanstvo, ali vsaj vse Jugoslovane unkraj Save. Če pa tej zadači ni kos, mora poginiti, in ista naloga pripade potem Hrvatom. Od todi izvira sovražstvo med Srbi in Hrvati. Sedaj gre v prvi vrsti za Bosno. Vzame li Avstrija Bosno, dobila je tudi Srbijo, ker se potem Srbija dolgo obdržati ne more; ako pa Avstrija Bosno prepusti Srbom, v nevarnosti je zgubiti tudi Dalmacijo, Hrvatsko, vojno granico in srbsko vojvodino na Ogorskem. Nemci in Madjari toraj, ki nečejo Bosne, hočejo propad Avstrije. Kdor je pa za združenje Bosne in Hercegovine on je za to, da vsi Ilirski Slovani (Slovinci,

Hrvatje in Srbi) pripadajo k Avstriji, kar bi jej dalo novo, veliko moč.

Mi smo v boji med Zagrebom in Belegradu popolnoma nevtralni, in smo hoteli s tem člankom samo objektivno konstatirati, kako razmere stojé. Tisti pa, ki države vladajo, naj delajo po svojem razumu, in kakor njihova velika odgovornost zahteva.

Z bojišča.

Na ob krajéh so posamesni boji. Iz Petrograda poroča telegram, da so Turki po vze-tji Pravca popustili Novačin, Skriven in Orhanje ter umaknil se na sotesko Vrtaš. Iz Etropola so pobegnili Turki na sotesko Šandornik ob Arabkonj. Isto tako so popustili zemljo med rekama Isker in Ogost, Rusi pa so zasedli Belogrado in Levačevo ob Ogosti.

Iz Karsa naznanja rusk telegram, da je 27. p. m., ko je Derviš-paša iz Kazubanja odšel — pustivši ondi le malo posadko, obrist Kasbeck prijel ta kraj ter prisilil sovražnika popolnoma popustiti ga, bežali so vsi zmedeno Rusi pa so dobili tam tabor za 10.000 mož, veliko streljiva in živeža. Če ravno se je boja vdeležilo tudi pet oklepnihi ladij, je bila zguba Rusov le 1 častnik, 2 vojaka ubita 7 pa ranjenih.

Ahmed Ejub paša je prevzel poveljništvo v Šipki soteski, general Djemil paša pa je postal governer v Drenopolji na mestu Ahmeda Vefik paše, ki bo imenovan za predsednika zbornice. Haidar Efendi postane governer v Angori.

Da bi se po propadu Plevne sklenilo premirje, temu se na Ruskem zelo ustavlja. Ruski narod, pravijo in ruska armada zahtevata za obilne žrtve zadostenja, zato se ne sme nikakor odnehati, predno ni dosežen cilj popolnoma.

Angleški pooblaščenec si prizadeva pripraviti Turčijo, da bi privolila k temu, da zasede angleška vojna Carigrad. Turčija pa se tega brani, dokler je Angleška le neutralna moč, ne pa očitna zaveznica.

Črnogorci so s kanoni odpodili turške ladije, ki so prišle pred Bar.

Iz Sofije se poroča, da že 4 dni odbijajo

napade ruske, na vojno Mehmed-Alijevo. — Iz Berlina se piše listu „Times“, da Nemčija in Avstrija boste brez dvombe pritrdile miru sklenjenemu med Rusijo in Turčijo. — Italija je poslala več vojnih ladij v albansko pomorje.

Zavezniki Turčije.

„Praviteljskij Včstnik“ poroča naslednji zanimivi razgovor med znanim Rusom Makjejevim in med vjetim egiptskim pašo Ahmet-Hevzi-jem:

Povej mi paša — je rekel Makjejev — koliko Egiptčanov se je vojskovalo proti Srbskeji? Ne spod deset tisuč — se je glasil odgovor.

Koliko jih je pa sedaj pri princu Hassanu v Dobrudži?

Od osemnajst do dvadeset tisuč, a pričakuje se jih še več.

No razun tega vemo mi iz svojih virov in tudi iz tujih časnikov, da je egiptska vojska pri Šibki, v Sofiji, v Solunu, v Carigradu....

Da, da — potrdi paša.

Pa kediv mora imeti oprezen oddelek tudi proti Abesiniji?

Se ve da, to je neobhodno potrebno.

A razun tega mora imeti vojništvo tudi po trdnjavah in drugod za domače zadeve?

Da, tudi to je neogibno.

Odkod pa vendar dobiva kediv take znatne, in še več kakor znatne moči?

Paša je pomigal z ramami in izogibaje, se odgovoril, da nam mora biti vsaj znan egiptovski kontinent.

Prav zato tudi sprašujem, reče Makjejev.

To se pravi, ti me hočeš po mojem mnenji vprašati, ali ne prihajajo one moči iz Indije? reče Ahmet-Hevzi se nasmehljaje.

Ne, jaz bi samo rad vedel, od kod se jemlje one — odgovori Makjejev, dasi priznavam, da se je že tudi po časnikih govorilo o podpornih oddelkih iz Indije.

Paša se je nasmehnil in pomigal z ramami.

Odkod so oni podporniki, ne vem — pravi na to paša — jaz vem samo toliko, da jih privražavajo od nekoč na brodovih v Port-Said in v druge kraje; v Egiptu dobe oni orožje, munduro in rudeči fez, in potem jih prepeljejo v Evropo. Oni ne govore po naše in mi ne razumemo njihovega jezika, zato ti tudi ne

tvojega svita, moja duša pa strmi, da moja revno hišo s svojo visokostjo počastiš. Balbul (slavec) se je že dvakrat s svojim petjem oglasil, odkar je Azrael (angel smrti) tvojemu blagemu očetu zatislil oči — njemu, našemu očetu in prijatelju — in mi njegovi otroci pozdravimo v tebi, visoki gospod, duha nepozabljivega Hasana.“

Potem se je bližal mlademu begu, da bi mu stremena prijel in mu pomagal s konja stopiti, pa on ga je nagrbančenih obrvi in temnega pogleda odvrnil od sebe rekši:

„Jaz občudujem sam svojo potrpežljivost zaradi tvojega hinavskega govorjenja, vi vsi ste dvojezični kačji zarod, ktereга smo si v svojo škodo izredili, — tudi ti nisi nič boljši od drugih, pa povem vam, da bom vedel vašo oholast brzdati; ti pes garjeve psice poberi se spred mene po svojem delu, in gorje ti, ako ne bo žetev ob določenem času končana ali pa, ako bi me skušal goljufati, kakor si mojega preslepljenega očeta goljufal.“

Kaj tacega še Jovo ni slišal, in akoravno se mu je krčilo v prsih srce, vendar poskuša pomirljivo vkreniti.

„Gospod! gotovo so nas pri tebi tožili in obrekovali naši sovražniki....“

„Molči, ti krščansko prasé; kako moreš

ti od sovražnikov govoriti, ker le prosti človek zamore sovražnike imeti, suženj pa, kakor si ti in drugi, le gospodovalce; toraj poberi se in ne nadleguj me s svojim strupenim jezikanjem, pa pride naj tvoja baba, da izpolni povelja mojih služabnikov.“

S poparjeno glavo in togotnim srcem je odšel Jovo v svojo hišo, da bi želje ojstreга gospoda svoji ženi povedal; potem pa se je podal na polje, ker so ga delalci že težko pričakovali.

Kulenovič je stopil s konja, ukazal pod košato lipo pogriniti pogrinjala, kamor se je leno zavalil in pridno svoj nepozabljivi čibuk žulil.

Kaj dela ta krščanska ps..., kako dolgo bom moral še čakati? se zadere potem nad svojimi služabniki.

Brž je zginil eden izmed njih v Jovovo hišo, ter suval Gjujo pod rebra rekši, da jo gospod hoče imeti.

Gjuja je stopila z globoko povešeno glavo in z rokama čez prsi prekrizanima pred bega in trikrat priklonivši se mu rekla ponižno:

„Gospod! tvoja služabnica čaka na tvoje povelje.“

Akoravno se je Gjuja globoko priklonjeno držala in bega ni pogledala, je ta vendar spo-

znal na prvi pogled njeno žensko lepoto, njegove oči so se mu razžarile v meseni poželjivosti, ter je trepetajočo tako ogovoril:

„Kako ti je ime?“

„Gjuja, žlahtni gospod.“

„Od kod si doma?“

„Moja rojstna hiša je na Uncu in moj oče je stari Peko Radjenovič.“

„Sem si precej mislil, da take cvetlice ne rastejo v Cvetniču,“ pravi na pol tiho sam sebi in pristavi glasno: „Koliko časa se pečaš že s tim sleparskim Jovom in ali si že imela mlade?“*)

„Gospod, že dve leti sem z Jovom postavno poročena in še nimam otrok.“

„Prav,“ odgovori beg vidno zadovoljen, „tebe čaka še sreča; ta bajta je preubožna za tako zalo ženo, in ta pasji Jovo tebe nevreden — neustraši se, ti brezumna žival, ampak zahvali se Allahu, da ti je dal tako lepo postavo, zdaj pa pojdi in prinesi šerbeta.“

(Dalje sledi.)

*) S tacimi in še z veliko gršini besedami in izrazi, kterih pa zaradi dostojnosti izvirno ponavljati ne smem, ogovarjajo begi zaničevaje kristjane.

morem povedati, od kod da so. Muhamedanski svet je velik, je pristavil Ahmet Hivzi: in ne najde se v njem za ime prorokovo malo prostovoljcev, tudi se lahko kadar in kjerkoli je treba, znebimo nekoliko ubozih tisučev obupanih za vstanje zmerom pripravljenih glav.

Ta razgovor je zelo važen. Če Makjejeva ni goljufalo znanje arabskega jezika, potem se vdeležuje množica izhodno-indijskih podložnikov proti Ruskej vkljub temu, da je angleška vlada slovesno obljubila nevtralnost v sedanjej vojski.

Taka prikazen, pravi „Novoje Vremja“, bi potrebovala stroge preiskave, katera bi se lahko vršila pri vjetih Egipčanih, ker Arabec in Nubijec se ločita precej na prvi pogled od izhodnega Indijca.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 3. decembra.

Za avtonomni colni tarif so se začeli Madjari vnemati. Vendar pa se bode v mnogih rečeh premenil in vsled tega tudi za Madjare zgubil tisto veljavo, zaradi katere ga hočejo sedaj sprejeti. Odsek je namreč zavrgel zvišanje colnine od kave in ga utegne zavreči tudi še pri marsikateri drugi reči.

Poreški deželni zbor je sklican na 27. t. m. Kakor poroča „N. fr. Presse“, se je to zgodilo zaradi brodarjev malega Lošinja, ki žele na posodo vzeti nekaj denarjev, za katere bi deželna blagajnica dobra stala.

Lahonsko domoljubje se je te dni zopet pokazalo v svojem pravem svitu. V Mentani na Italijanskem se je namreč razkril spominek na boj med Garibaldovci in papeževimi vojniki. Okoli 5000 ljudi se je bilo pri tej slovesnosti zbralo. Rimski župan Venturi je hotel govoriti, pa množica je začela silno sikati, ker je l. 1867 bil nazoč, ko se je pela zahvalna pesem zaradi zmage vojne papeževe nad Garibaldovci. Preden se je prava slovesnost pričela, je neki garibaldovec izročil v imenu **južnih Tirolov in Trsta** in francoske Nizze tri črno ovite vence ter je zahteval v imenu omenjenih pokrajin, da naj se zedinijo z Italijo. Sicilijanec Greco, vrednik lista „Dovere“, je oporekal zoper predrznost predsednika Crispia, da se je v imenu Italije odpovedal pravici do **Trsta, Tridenta** in Nizze; Italija pozna svoje pravice in jih bode varovala. Geslo njegove stranke je „edinost in svoboda“ in ona ne potrebuje na čelu nobenih „neodgovornih“, ampak hoče oboje doseči z monarhijo, ali če bi bilo treba, tudi brez nje. Enako so govorili tudi drugi govorniki. Francoski radikalec Viktor Hugo je bil poslal pismo. Papeža so zasmehovali. Več rudečih zastav so žandarji množici vzel, katero je Cairoli komaj komaj potolažil, da ni napadla kosarne in z žandarji pričela krvavega boja. Nihče ni zaklical na zdravje kralju Viktorju Emanuelu, in ko je na kolodvoru neka godba zagodla kraljevo himno, začeli so sikati, in so jo pripravili, da je zagodla Garibaldovo himno. V Rimu so bili celi dan zbrani vojaki, da bi se bili nemudoma odpeljali v Mentano, če bi bilo treba. Telegrami, ki so o tej slovesnosti hoteli poročati v vnanje dežele, so bili od vlade prepovedani, po Italijanskem pa se je smelo o njej telegrafirati, kamor koli se je hotelo. Italijanska vlada čedalje jasnejše vidi, kam da bode dosedanja politika spravila kraljestvo italijansko.

Vnanje države.

O papežu piše francoski „Univers“ da se mu je 17. novembra poklonil neki ime-

niten gospod, kateremu je Pij IX. rekel: „Vigreste na Francosko. Vpraševali Vas bodo o papežu; povejte tedaj vsem, da papež nima sicer več svojih nog, da pa še ima svojo glavo.“ Tudi druga poročila iz Rima naznanjajo, da papežu noge več ne služijo, da se pa sicer prav dobro počuti, in da utegne zaradi tega po mnenju zdravnika še več let živeti.

Med Italijo in Turčijo nastal je hud prepir, ker je turška vlada vzela dve ladiji, ki ste prestopile blokado. Italijanski poslanec grof Corti je zahteval, da naj se ladiji daste nazaj ker bi bila Italija sicer primorana odločno na noge stopiti.

Angleška ministra zadnji govor je na Ruskem vzbudil prepričanje, da se Turčiji ne bode posrečilo Angleške v vojsko zaplesti.

Francosko ministerstvo je neki sklenilo generalne svete sklicati na 10. ti m. Narodna skupščina bode o direktnih davkih storila tak sklep, da jih bodo zamogli generalni sveti razdeliti, dasi ne bodo dobili dovoljenja jih pobirati. Maršal Mac Mahon je 1. t. m. sprejel predsednika kupčijske zbornice in kupčijske sodnije iz Pariza. „Moniteur“ piše, da bode prezident senatu danes izročil posebno poročilo.

Izvirni dopisi.

Iz Begunj, 30. novembra. (Usmilite se ubogih Bulgarov!) Ravno danes sem prejel o katol. misionarjih bolgarskega obreda v Drinopelju kratke pa važne črtice. Že meseca julija mi je pisal od tam brat Hieronim, da še nikdar toliko bolnikov ni k njim zahajalo zdravil ter vseh potrebnim iskat, toraj je prosil en kilo kuglic za homeopatične leke, katere mu je tudi poslal p. n. g. lekar iz Kranja K. Šavnik. Danes zvem, da so se vsaki dan bolniki množili, ter so jih morali in še morajo misionarji neprenehoma podpirati ter jim vse oskrbovati, kar bolnik potrebuje. To jim dela neznane stroške. Dalje se zopet k njim zatekajo vdove in zapuščene sirote, katerih moške in očetje so vojaki in so po raznih boleznih ter okolščinah življenje zgubili. Turek teh sirot ne podpira, raje bi vse pokončal, tudi Grk se ne meni za nje, Bolgari so vsi oguljeni in oropani, sami nič nimajo; zatekajo se toraj siromaci tje, kjer človeške čute ter usmiljenje in pomoč nahajajo.

Dalje je došlo od severa mnogo mladih Bolgarov, ki vsi želé študirati v katoliškem ustavu; o teh piše o. Pavel, ravnatelj tega katoliškega ustava, da so mnogo bolj glaviče od poprejšnjih ondi bivajočih južnih Bolgarov.

Izvanredni stroški za bolnike, za podporo vdov in sirot ter neznano povečani stroški za ustav so izpraznili vse kase, in boje se č. očetje, ako Bog ne pomaga po dobrih ljudeh, da bodo zaradi pomanjkanja denara morali vsa dobra dela opustiti, in morda še ustav zapreti. To bi bilo pa po mojih mislih strašna škoda za katol. stvar. Bolgar je namreč čisto praktičen človek brez vseh utopij, delaven in pridlen, ter posebno gleda in prevdarja, od katere strani mu kaže bolja sreča. Dobrot, storjenih od č. očetov misionarjev ne bodo pozabili, vedno se jih bodo spominjali ter svojim blizo in daleko pravili. In taka vest o katoliških misionarjih bode tudi katoliškej veri gladko pot delala.

Toraj v imenu č. misionarjev, v imenu bolgarskih bolnikov ter sirot in učeče se mladosti lepo prosim, Slovenci, pomagajte po moči z darovi.

Ako je mogoče kaj dobiti za te sirote,

gotovo bo Ježušku v jaslicah posebno ljubo. Prosim, da bi tudi drugi slov. katol. časniki o tem kaj pisali, ker sem prepričan, da gotovo ne bo brez uspeha.

Pristavek vredništva. Če želi kdo v ta namen kaj podariti, naj to blagovoljno pošlje č. g. Valentinu Lahu, duhovniku v Begnjah na Gorenjskem, kateremu bode tudi vredništvo oddajalo njemu v ta namen poslane darove.

Domače novice

V Ljubljani 4. decembra.

(Gospa Orlova) vdova ranjega dr. Orlaja v noči od 2. do 3. t. m. umrla. Včeraj popoldne pa so pokopali gospo Pillerjevo, veliko dobrotnico revnih. R. I. P.

(Slovansko pevsko društvo na Dunaji) je bilo 3. t. m. napravilo prav mično besedo, katere program pa nam je došel prepozno, da bi ga bili mogli ob pravem času objaviti.

(V fotografski razstavi) v Mahrovi hiši so od 2. do 5. t. m. videti razne podobe iz pariškega mesta, ki so enako izvrstne kakor vse dosedanje. Človek, ki jih gleda, misli, da ima res mesto pariško samo pred seboj.

(Koncert). Danes zvečer bode v redutni dvorani koncert, katerega napravita pianistinja gospodičina Gabriela Joël in koncertni pevec g. Richard Schmidtler. Program mu bode: 1. Beethoven: Sonate in C-dur. op. 2 Nr. 3 Joël. 2. Schubert: a) Nachtstück, b) Morgenständchen Schmidtler. 3. a) Bach: Gavotte, b) Chopin: Berceuse, c) Mendelssohn: Spinnlied Joël. 4. a) J. Fischer: Komm, ruh mir am Busen (neu. Manuscript), b) A. Jensen: Am Ufer des Flusses, c) A. Jensen: Ständchen, aus op. 39 Schmidtler. 5. a) Scarlatti: Pastorale e capriccioso, b) Volkmann: Am Salomonsthurm c) Döhler: Le trille Joël. 6. a) Rubinstein: Es blinkt der Thau, b) H. Brückler: Lied aus: Der Trompeter von Säckingen. c) Suppé: Vergissmännchen, Schmidtler. 7. Liszt: Rhapsodie hongroise Joël. Koncert se prične ob 7. uri zvečer. Vstopnina znaša 60 kr., za sedež v dvorani 1 gld. 50 kr., na galeriji pa 1 gld. Gospodičina Joël slovi kot ena najbolj izvrstnih igralk na glasovirju, in se je nedavno iz Nemčije vrnila na Dunaj. Kjerkoli je igrala, bila je z veliko pohvalo in priznanjem sprejeta, in v Muihovem se je skazovala pred kraljevim dvorom. Gospica Joël ni le spretna igralka, ampak ve tudi zadeti pravega duha in najtežji kompozicije Lisztove ji enako gladko teko spod rok, kakor najnavadnejše reči. Kakor se gospodičina Joël odlikuje na klavirju, tako se odlikuje g. Schmidtler s svojim petjem. Škoda, da je ravno nocoj tudi slovensko gledališče sicer bi se koncerta občinstvo gotovo prav obilno vdeležilo.

(Kako veljavo ima slovenščina pri vojaci.) Od tu se nam piše: V neki tukajšnji kosarni je one dni na dvorišči učil nek podčastnik v ekserciranji rekrute. Med drugim nemškim komandom veli jim tudi nekaj slovenski ter pravi: „Urno v red.“ To slišavši zavrne vrlega podčastnika poleg njega stoječ g. lajtenant: Bos soll den dos agentlib hajszen: „urno v red“? Podčastnik mu razjasni to po nemški ter mu pové, da to razume vsak Slovan, Rus, Čeh, Hrvat itd. Na to se zadere nad njim lajtenant: „So sprechen sie mit den Leuten kranerisch, wir brauchen in der Kasern kanen Slovenismus.“ „Urno“ versteht ka Kraner net, sondern man sagt „brž“ und „red“ heisst „ordnenga“, also sagen sie „brž v odrnenga“, das wird dann jeder Krainer, jeder Böhm und s. w. verstehen.“ To rekši pokliče nekega vojaka ter

ga praša: al zastopiš kaj je „red“ in ponižno mu ta odgovori, pritrjevajoč g. lejtantovej volji, „ne“! In ko potem na: „al zastopiš, kaj je „ordnenga“? vojačič odgovori svoj službeni „dà“, je služilo to g. lajtenantu v dokaz, da je slovenščina pri vojaških vajah nepotrebna, pač pak kranjščina.

Razne reči.

— † Velikovaradinski grško-katoliški škof Olteanu je nenadoma umrl. R. I. P.

— Slovanska bibliografija. Slavjanstvo in Evropa. Statji in reči prof. s. p. b. univerz. Oresta Fed. Millera. 1865—1877. Cena 1 rub. 50 k. „Grazdanin“ sodi o tem delu tako-le: Ta knjiga sicer ni nič druzega nego zbirka sestavkov in govorov o slovanskem vprašanju za poslednjih deset let, ali prišla nam je vendar dobro, ker pri nas že dve leti ni prišlo na svetlo ne dobrih knjig in ne sestavkov o tem tako živo trepetajočem vprašanju. Ta knjiga ima za nas isto prijetnost kakor za potnika v puščavi oaza in to tem bolj, kjer je pisatelj vnet in energičen ljubitelj Slovanstva in ker se najde v tem zbirniku odziv na vsa v poslednjem času javljajoča se vprašanja o slovanskem svetu.

— Slovanska bibliografija. Ilustrovan kronika. Izdaje jo v novem Sadu Zmaj Jovan Jovanović. Sedaj je izšel tretji zvezek z mnogimi podobami. Kdor se zanima s sedanjimi dogodki na izhodu ter želi imeti v celoti razpravljeno vso vojsko in vse osebnosti, katere pri njej sodelujejo, naj si naroči to kroniko; gotovo bo žnjo zadovoljen. Vsacih 20 dni izide jeden zvezek in stane štirideset novčičev.

Ruskaja biblioteka. I. zvezek A. S. Puškin II. zv. M. J. Lermontov III. zv. N. V. Gogolj IV. zv. Žukovskij V. zv. A. Gribojedov VI. zv. J. S. Furgenje VII. zv. N. A. Nekrasov. V sakem zvezku je pisateljeva podoba in životopis. Cena vsakega zvezka 75 kop. Naročiti se more pri vredništvu „Grazdanina“ v Peterburgu.

— O hrvaškem časopisu. „Pučki (t. j. ljudski) prijatelj“ naznanja v broju 43., da neha izhajati zaradi slabega denarstvenega stanja. Dosta žalostna prikazen, da tak list, namenjen ljudstvu, ne nahaja toliko naročnikov, da bi se mogel vzdrževati. Iz istega razloga javlja tudi vredništvo lista „sv. Cecilije“, namenjenega cerkveni glasbi, da prejenja, dokler dolžniki ne plačajo svojih prineskov. Tudi pri nas se nekterim listom godi, da imajo preveč, da bi zamrli, a vendar premalo, da bi živel. Na to naj bi rodoljubi misliti ter stanovitno in v dejanji podpirali dobro stvar, da se hrani.

— O šolarski maši piše od protestanta Schuselka vredovana „Reform“: Ker v sedanjem času šolska mladež pogostoma boleha za vratnimi boleznimi, je deželni šolski svet spodnje-avstrijski sklenil šolarsko mašo ob nedeljah in praznikih do konca meseca januarja odpraviti. Čuden sklep! Mladež sme pri najgršem vremenu včasih daleč v šolo hoditi, iz zakurjene in natlačene šolske sobe pride precej na hladni zrak in čuti vsled dolgega sedenja naravno potrebo, domu grede se okoli poditi in degati, kar nič ne škoduje; v cerkvi pa utegne mladež med sv. mašo dobiti vratno bolezen!

— Človek pod posteljo. Gospodičina Bridget Johnson v Evanstonu je samotajna. Njene starosti ni moč natanko določiti, pa vsaj tudi ni treba, naj bo, stara je okoli

43 let. Kakor večina neomoženih devic, ima tudi ona navado, da vsak večer, prej nego ide spat, pogleda pod posteljo, če se ni kak potepin pod-njo skril. Ako vzamemo, da je to začela od 15. leta, tak je sedaj najmanj 10.000 krat nagnila svojo nežno deviško glavo pod posteljo, da pregleda celi prostor, ki je med postelnjakom in podom. Dozdaj ni zasledila nikdar nič sumljivega. Miss Johnson stanuje sama v celej hiši, koja ima 4 sobe. Ona sovraži pse in ne trpi mačke. Može smatra za siromašne stvari, ki so samo za to dobri, da nosijo vodo in cepijo drva, sicer pa napravljajo več sitnosti, kakor so vredni. Radi teh nazorov in radi pogumnosti, koja kaže pri vsakej priliki, jo cenijo plašljivice njenega spola. Pred nekoliko dnevi, kakor navadno, pogleda pod posteljo in — o! strahota — plešastega, razkuštranega človeka zapazi pod njo. Mirno si razplete kite in zapoje svoje, „hold the fort“ s tako sigurnim glasom, kakor more sama naj bolja pevka. Potem odpre okno, privije malo lampo in gre na posteljo. Dobro ve, da je pod posteljo človek, razbojnik. Tisoč bi jih padlo v nezavest in klicalo na pomoč. Gospica ne stvori ničesar. Kakor levinja, ki streže na plen, leži ona, ter gleda, kedaj se bo ganil oni pod posteljo, ki jo meni oropati ali ubiti. Celo uro leži in se ne gane, diha pravilno, kakor bi spala. Slednjič se dvigne človek pod posteljo, misleč, da ona trdno spi. Kakor kača se priplazi polagoma iz-pod postelje, ne znanjoč, da ga čakate dve neusmiljeni roki, ki ga pograbit za ušesa. A na mah ga popade ona za ušesa, ga trese in buta z njegovo glavo ob posteljo. Gospica Johnson ima popolno razbojnika v svojih rokah; on se ne more ne iztrgati ne braniti, ker roke in noge ima sključene pod posteljo. Johnson pa, strese ga, mu pridiguje zraven o zlobi sveta. Zastonj prosi on, da je zašel pod posteljo, da je mislil, da je njegova hiša, pa da ga ne nadlegujejo bolhe in muhe, je legel pod posteljo. Da, to še bolj razsrdi gospodičino, in ona ga še bolj nateza, dokler ne začne on klicati na pomoč. Naenkrat je hiša obkoljena od ljudi, Johnson pa, priloživši svojemu gostu še nekoliko zaušnic na pot, ga spusti in on pobegne. Ta gospodičina pravi, da je vsakega človeka pod posteljo pripravljena počakati.

— Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu je dne 26. nov. t. l. obhajala v svoji svečani letni skupščini prvo desetletje svojega obstanka, svojega delovanja. O tej priliki govoril je predsednik kanonik dr. Fr. Rački, slavnostno besedo, in tajnik dr. P. Matković poročal o dosežanjih delavnosti akademije same. Kakor je naša Matica o isti priložnosti, tako izdaje i akademija poseben akademiški Letopis, v kojem bode popisano njeno desetletno dejanje. Glasilo njeno se imenuje Rad (t. j. delo). Vsega skupaj je doslej spravila na svetlo do 80 knjig. Polovica jih spada na Rad, v kojem se nahaja 238 razprav in drugih člankov. Po obsegu je 105 filologiških in historijskih, 22 modroslovnih in pravoznanskih, in 60 matematičnih in prirodoslovnih, 9 nekrologov in 42 oznanil raznih znanstvenih del. Razun 8 knjig historijskih Spomenikov, 9 knjig „Starin“, 9 knjig „Starih Piscev“ izdala je na svetlo še 13 knjig, nekatere o svojih stroških, nekatere le s podporo. Družnikov ali članov je imela doslej 12 častnih, 28 pravih in 33 dopisujočih. Umrlo jih je dosedaj 6 častnih, 4 pravi in 7 dopisujočih. Zaklada akademijska prirastla je v ta čas za 145.513 gld., prihod za 9.167, a razhod za 8.142 gld. V občevanji ali v zvezi

je zdaj akademija s 75 raznimi društvi in učnimi zavodi. Vidi se, da delovanje njeno z ozirom na sredstva raste po notranje in vnanje, in pridobiva si res med učenim svetom čim dalje več priznavanja. Posebej je k desetletnici čestital jej v adresi prvi učeni zavod slovenski t. j. Petrogradska akademija naukova, k lepim vspehom dosedanjega delovanja. Kar nas Slovence zadene, sme se reči, da se je premalo ozirala na slovstveno napredovanje naše, in da se odtod po vse razlaguje premalo vdeleževanje od strani Slovencev. Kdor opazuje slovensko in hrvaško vzajemnost na znanstvenem in umetniškem polju, vidi, da so v tem obziru Slovenci mnogo več storili nego Hrvati. Vzlasti po slovenskih rojaki, med Hrvati znanstveno delajočih, naj bi se pristojno obračali leti tudi na Slovence.

— Slava Slovincem sta veleučena gospoda dr. Fr. Stanonik pa dr. Gr. Krek, oba krajnska rojaka, letos dekana Gradaškemu vseučilišču, in sicer prvi na učilišču bogoslovnem, drugi pa na modroslovnem.

Poslanica.

Pri svojem odhodu v Železnike mi zavoljo pomanjkanja časa in še bolj zavoljo nestanovitnega jesenskega vremena ni mogoče se od svojih P. I. znancev in prijateljev osebno posloviti. Spolnim torej s tem [prijetno dolžnost, ter se toplo zahvalujem častitemu občinstvu za vsestransko mi skazano zaupanje, in še posebej prečastiti duhovščini Kočevske, Novo-meške in Trebanske dekanije, ktera me je s svojimi vplivnimi priporočili v moji službi blagovolila vljudno in zdatno podpirati.

Z odličnim spoštovanjem

Adalbert Linhart,
zdravnik.

Fužine pri Žuženbergu 1. grudnia 1877.

Eksekutivne dražbe.

4. decembra: 3. Drahsler, 3. Zevnik, 2. Cva-
jer, 2. Pšibil, vsi v Ljubljani. 3. Kostelet v Litiji.
3. Luzer in 3. Kovačič iz Dolenjega Maharovca,
3. Hribar iz Berganskega sela, 3. Kapler z Vrh-
polja, vsi v Kostanjevici. 3. Majhen z Nove gore,
v Novem mestu. 1. Bolc v Mokronogu.

5. decembra. 3. Burja iz Snovika v Kamniku.
3. Škufca iz Visejca, v Žuženbergu. 3. Stezinski
iz Vidošič, 1. Grdežič iz Dobrave, 3. Kosce iz
Vidošič, vsi v Metliki. 2. Ravnihar v Litiji. Ob-
činsko zemljišče s Kala in Volčega, v Postojni.
3. Antončič iz Dolenjevsi, 3. Debevec iz Sajovč
2. Čuč iz Slavine, vsi v Senožečah. 2. Alešove
tirjatve v Kranji. 1. Železnik iz Gorenje lokvice
v Mokronogu.

Umrli so:

Od 29. do 30. novembra: Katarina Mihelič,
krtač. o. 7 m., Frančiška Jerže, ključ. o. 3. l.,
oba za davico. Ana Piller, roj. Lašan, dež. sodnika
ž. 67 l., za vtriplj. možganov. Franc Pečan, hla-
pec 35 l., vsled telesnega poškodovanja. — Vseh
umrlih meseca novembra je bilo 62, in sicer 29
moškega in 33 ženskega spola.

Loterijske številke 2. decembra.

V Trstu: 47, 82, 21, 16, 68.

V Lincu: 75, 42, 57, 8, 48.

Telegrafične denarne cene 3. decembra.

Papirna renta 63.60 — Srebrna renta 66.80 —
Zlata renta 74.50. — 1860letno državno posojilo 112.50
Bankine akeije 815 — Kredittne akeije 205.30 — London
118.70 — Srebro 105.55. — Ces. kr. cekini 5.64. — 20
frankov 9.53 1/2.

Naznanilo.

Dne 5. decembra t. l. zjutraj ob 9. uri
se bode v Debevc-evi hiši v Gradišči štev. 19
več omar, miz, stolov in družih reči,
poprej lastnina banke „Slovenije“, po očitni
dražbi za gotovo plačilo prodalo, kamor
se kupci vljudno vabijo. (2)